

2008 – 2009

DZĪVES PIEREDZE :
zināšanas,
attieksmes,
prasmes -

DZĪVEI :
izziņai,
apdomai,
rīcībai !

Bauskas 1.vidusskola
Latvijas Universitāte

S I S T Ē M I K A
(apziņas sistēmiskā organizācija)

Asoc.prof., Dr.fiz.
ANDRIS BROKS

Tuvojas noslēgumam mūsu priekšmeta apguves pirmā daļa, kurā iepazīstam apgūstamā priekšmeta pamatjēdzienus PASAULE, CILVĒKS, DZĪVE, IZGLĪTĪBA. Turpinot šo jēdzienu savstarpējās kopsaistības apskatu, saistīsim šos jēdzienus ar vēl citām ap mums un mūsos novērojamām nozīmīgām parādībām.

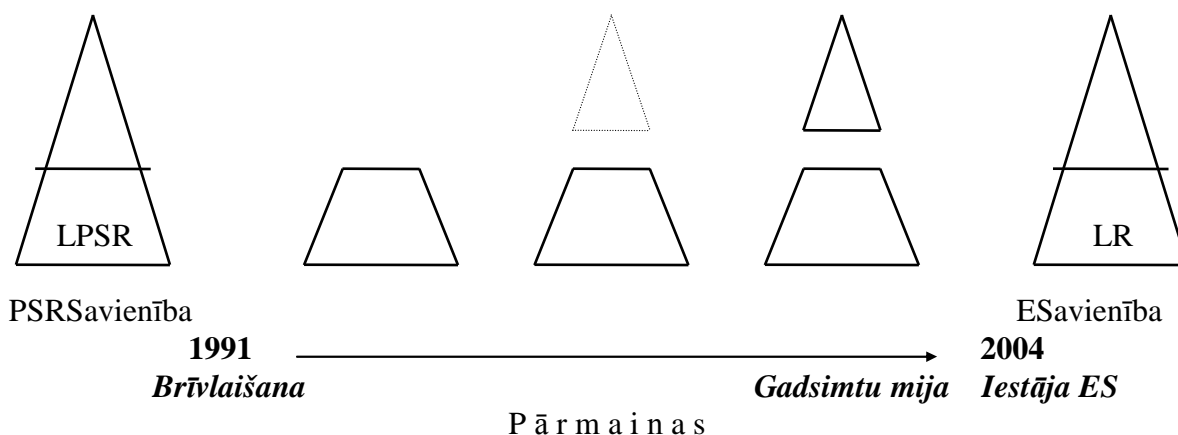
Šajā nodarbībā veiksīm vispārīgu ieskatu cilvēces dzīves attīstības jaunākajos notikumos, kas raksturo dzīvi un izglītību to kopsaistībā un mainībā.

6.nodarbība 2008.g. 24.novembrī

MAINĪBA AP MUMS UN MĒS MAINĪBĀ (personu un sabiedrības dzīve gadsimtu gaitā)

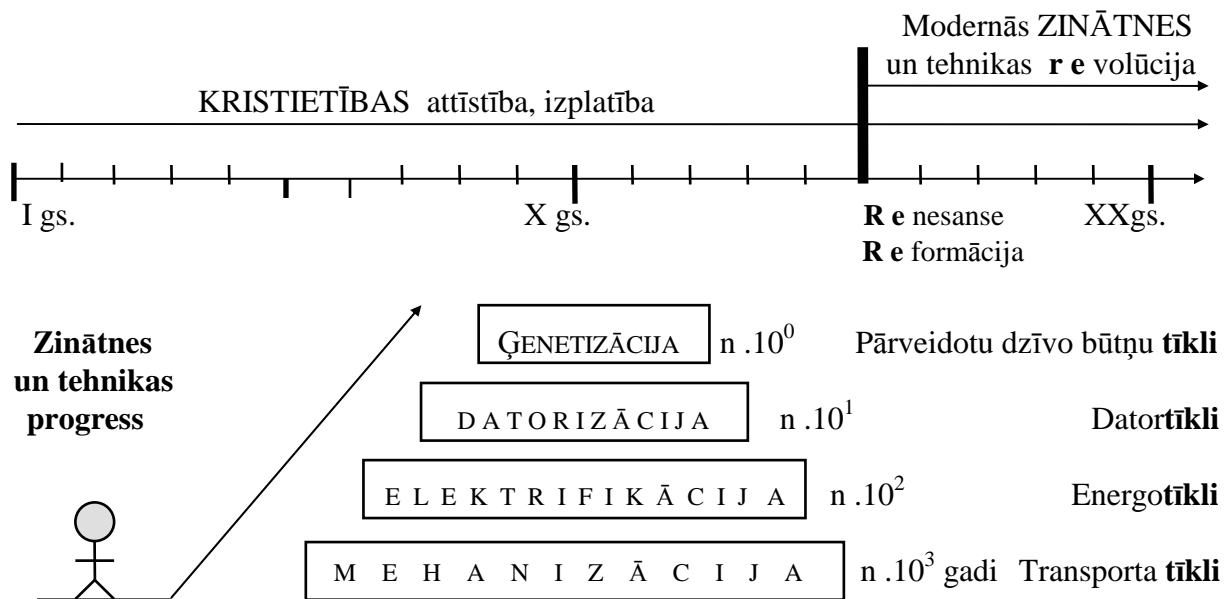
Mainība visapkārt un mēs mainībā - tāds ir mūžības likums, kura būtību ļoti īsi un trāpīgi raksturojis mūsu filosofiskās dzejas dižgars J.Rainis : “ Pastāvēs, kas pārvērtīsies ! ”

Notikumi mūsdienu Latvijā pēc neatkarības atjaunošanas īstenojas ciešā kopsaistībā ar procesiem, kas norisinās tās tuvākā un tālākā apkārtnē. Šie procesi mums visapkārt attīstās ļoti strauji un rada jaunas problēmas, kas sākotnēji nebija īsti paredzamas, taču šodien jau būtiski nosaka mūsu dzīves un izglītības tālākvirzību. Ir aizvadīts 20.gadsimts, kurā Latvija trīs reizes pārdzīvoja austrumu-rietumu dzīvesveida orientācijas maiņu. Krasi mainoties situācijai pasaulē un atgūstot valstisko neatkarību, tagad vienmēr un visur *atkal ir jādomā pašiem ar savu galvu*, un tas nav viegli. Taču laiks dziedē - pamazām noskaidrojas prāts, noplok pārlieku sabangotās jūtas un sava atjaunotā galva atgriežas pie sava pamata. Mūsu dzīves tālāktīstībai īpaši nozīmīga kļūst galvas un pamatnes vienotība.

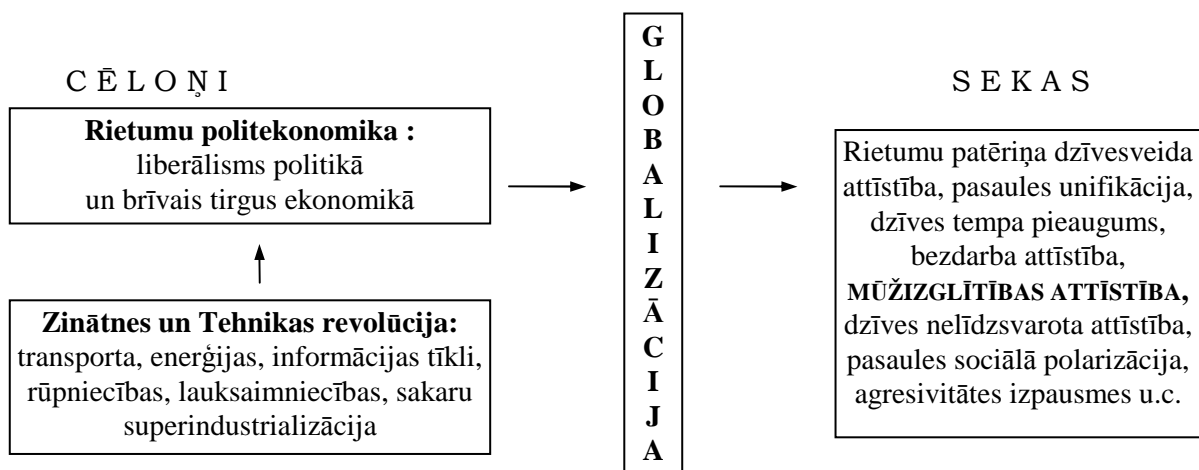
Līdz ar 21.gs. sākumu mūsu dzīve ieiet jaunā fāzē - *notiek visaptveroša DZĪVES GLOBALIZĀCIJA*. Visapkārt ļoti *strauji ienākas ZINĀTNES UN TEHNIKAS PROGRESA AUGĻI*. Jūtami *aug mūsu dzīves daudzveidība un temps - DZĪVES SAREŽĢĪTĪBA*.

Mūsdienu Rietumu kopienas kultūras un civilizācijas attīstība

Zinātnes straujā progressa un tā rezultātu plašās izmantošanas rezultātā cilvēces dzīvesvide kļūst arvien mākslīgāka jeb tehniskāka, kamēr dabasvide jau prasa īpašu aprūpi un aizsardzību pret cilvēku saimnieciskajām darbībām. **Strauji veidojas** mākslīgajai dzīvesvidei jeb tehnovidei atbilstošs **t e h n o c i l v ē k s**. Arvien lielākas sabiedrības daļas dzīve rit cilvēku pašu izveidotajos nedabiskajos transporta, energoapgādes un datortīklos, kuru trūkums jau tiek uztverts kā nopietns dzīves apdraudējums. Tehnocilvēka fizioloģisko pamatu pilnveidos modernā ģenētika - gēnu inženierija. Tehnocilvēka apziņā rodas plaša - racionālais pārņem emocionālo, kā arī zūd arī līdzsvars starp intelektu (gudrību) un morāli (tikumību).

Globalizācijas parādība un Mūžizglītības attīstība

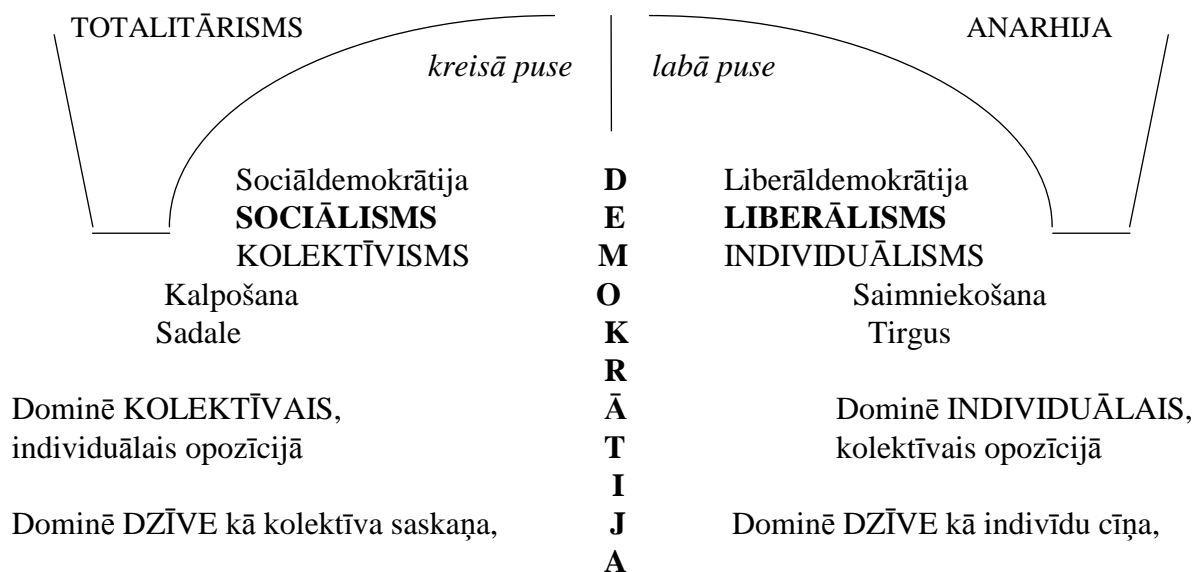
Globalizācija - Rietumu politiekonomiskā ekspansija Pasaulē. Tās ekonomiskais pamats ir **brīvais tirgus** un to politiski nodrošina **liberālisma ideoloģija**, bet tās materiālo pamatu veido mūsdienu **zinātnes un tehnikas sasniegumu izmantošana**. Strauji attīstošais un izplatošais **Rietumnieciskais patēriņa dzīvesveids** kopumā šodien rada jaunu kvalitāti arī sabiedrības izglītošajā darbībā, kas raksturojas kā visaptveroša **MŪŽIZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBA**.

Pārmaiņas dzīvē (politekonomika).

Latvija iesaistas pasaules globālajos procesos un strauji liberalizējas. Mūsu dzīves kreiso ievirzi nomaina labējā, kolektīvo dzīvesveidu - individuālais. Sociālistiskās sadales vietā nāk liberālais jeb brīvais tirgus, kā visaptveroša dzīves pamatvērtība iesakņojas nauda. Kalpošanu būtiski papildina saimniekošana un visa notiekošā gaitā *sabiedrība pārnoslāņojas.*

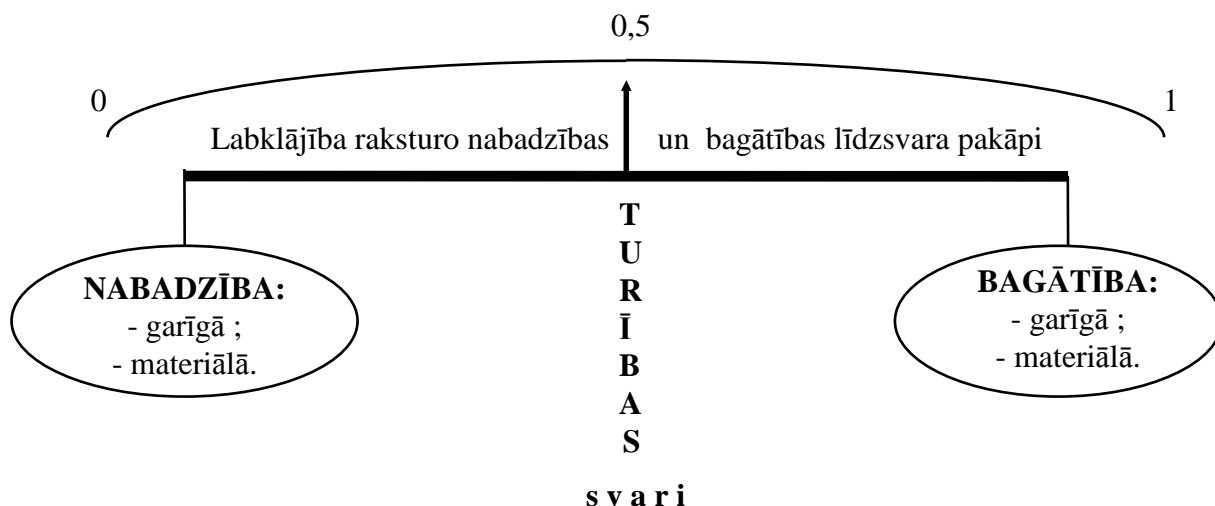
Individuālais un kolektīvais cilvēku dzīvē.

Sabiedrības, personas dzīves ceļa

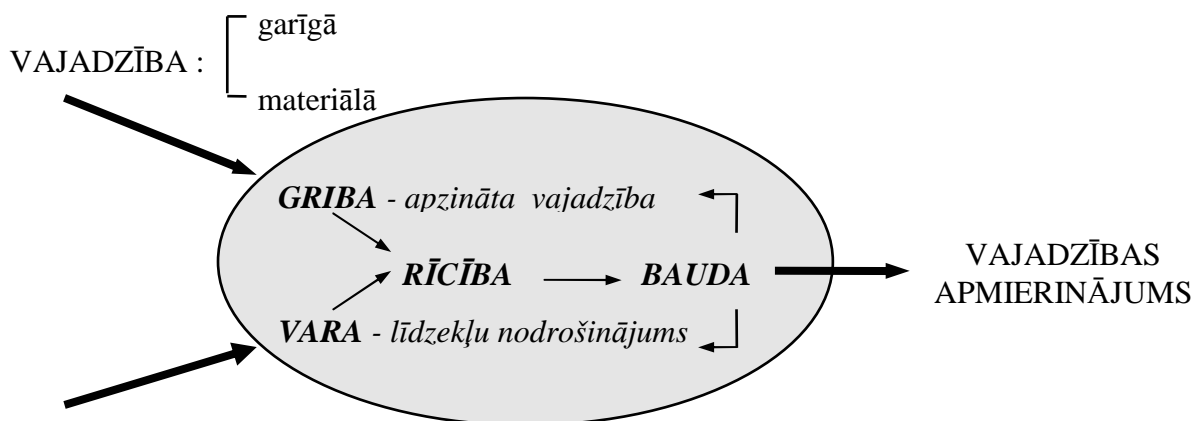

Cilvēces dzīvesceļš ir viens, to kopsaistībā veido šī ceļa labā un kreisā puses, ieskaitot arī robežgrāvjus. Pašlaik Latvijas valsts vairāk ir aizņemta ar dzīves liberalizācijas atbalstu savas ekonomiskās attīstības nodrošināšanai, taču tas tomēr nedrīkst pārāk ieilgt. Par straujajām mūsu dzīvesveida pārmaiņām šobrīd tiek sāpīgi maksāts ar ievērojamu tautas nabadzības pieaugumu. *Materiālai nabadzībai vairojot arī garīgo nabadzību, rodas ļoti nopietnas bažas un rūpes par Latvijas nākotni 21. gadsimtā.*

Personas un sabiedrības labklājība jeb turība

Cilvēkdarbību īstenošanās universālā struktūra

LĪDZEKĻI :

- finansu līdz. (nauda)
- materiālie līdz. (manta)
- (garīgais spēks, enerģija)
- cilvēks (fiziskais spēks, enerģija)
- Informācija
- Laiks

SPĒKS, ENERĢIJA - cilvēka fiziskās un garīgas darbības spējas raksturojošie vārdi

SPĒJĪGS IR TAS, KURŠ IR GRIBOŠS UN VAROŠS !
GRIBOŠS IR TAS, KURŠ APZINAS SAVAS VAJADZĪBAS,
bet VAROŠS jeb VARENS IR TAS, KURAM IR LĪDZEKĻI !

IZGLĪTĪBA - personas un sabiedrības garīgās bagātības, garīgā spēka, garīgās enerģijas pamats - l i d z e k l i s cilvēkdarbību īstenošanai.

*Mainība (izmaiņas un pārmaiņas) dzīvē -
mainība (izmaiņas un pārmaiņas) izglītībā*

Mainās dzīve - mainās tai nepieciešamā dzīves pieredze: pasaules globālās un lokālās izmaiņas un pārmaiņas šodien likumsakarīgi izsauc atbilstošu reakciju arī visu valstu izglītības sistēmās. **K ā d u k a m i z g l ī t ī b u k ā d a i d z ī v e i ?** - lūk jautājums, atbilde uz kuru saistībā ar attiecīgās izvēles īstenojumu būtiski noteiks ikviena indivīda un sabiedrības nākotni. Mūsdienu dzīvē jau ieviesto zinātnes un tehnikas sasniegumu ievērošana izglītojošā darbībā, tikumības un gudrības līdzsvara trūkums mūsu dzīvesveidā - aktuālas dzīves un izglītības parādības šodien, rīt. Proti, **jauno dzīvi varēs pieņemt un tālākattīstīt tikai tās valstis un tie cilvēki, k a s b ū s p ē j ī g i** (griboši un varoši) pietiekami ātri un aptveroši orientēties sarežģītajos (daudzveidīgajos un strauji mainīgajos) mūsdienu dzīves procesos. Tie pavisam noteikti būs cilvēki, kuru darbība sakņosies pasaules parādību izpratnē un raksturosies ar sociāli atbildīgas rīcības īstenošanu.

5. patstāvīgā darba uzdevums : apdomājot visu savu līdz šim uzkrāto informāciju par mūsdienu pārmainām pasaulē, Eiropā un Latvijā, sniedz mūsu dialogu burtniecā **savu** atbildi sev uz jautājumu : **kādi pārmaiņu procesi Tev pašlaik liekas visnozīmīgākie mūsu Valstij un Tev personīgi ?**

Mūsu nākamā nodarbība 2008.g. 1.decembrī (pēc nedēļas)